HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a cincea)

12 mai 2010 *

În cauza T-432/05,

EMC Development AB, cu sediul în Luleå (Suedia), reprezentată de M. Elvinger și W.-N. Schelp, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată inițial de domnii É. Gippini Fournier și B. Doherty și ulterior de domnii Gippini Fournier și J. Bourke, în calitate de agenți,

pârâtă,

* Limba de procedură: engleza.

având ca obiect o acțiune în anularea Deciziei SG-Greffe (2005) D/205249 a Comisiei din 28 septembrie 2005 de respingere a plângerii formulate de reclamantă împotriva producătorilor europeni de ciment Portland, a Asociației europene a cimentului (Cembureau) și a Comitetului European pentru Standardizare (CEN) referitoare la piața europeană a cimentului,

TRIBUNALUL (Camera a cincea),

compus din domnii M. Vilaras, președinte, M. Prek și V. M. Ciucă (raportor), judecători,

grefier: doamna C. Kantza, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 6 mai 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

Cadrul juridic

A — *Directiva 89/106/CEE*

1 Directiva 89/106/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1988 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre referitoare la materialele de construcții (JO 1989, L 40, p. 12, Ediție specială, 13/vol. 9, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Directiva 93/68/CEE a Consiliului din 22 iulie 1993 (JO L 220, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 13, p. 20), vizează în special eliminarea obstacolelor în calea liberei circulații a produselor pentru construcții. Potrivit articolului 1 alineatul (2) din Directiva 89/106, în înțelesul acestei directive, „produs pentru construcții" este considerat „orice produs care este fabricat în vederea încorporării sale, în mod durabil, în lucrările de construcții, care se referă atât la clădiri, cât și la lucrările publice". În temeiul articolului 2 alineatul (1) și al articolului 3 alineatul (1) din Directiva 89/106, statele membre iau toate măsurile necesare pentru a garanta că produsele pentru construcții pot fi introduse pe piață numai dacă îndeplinesc condițiile de utilizare prevăzute, adică numai dacă au asemenea caracteristici încât lucrările în care trebuie încorporate, asamblate, utilizate sau instalate vor putea, cu condiția să fi fost corect

proiectate și construite, să îndeplinească cerințele esențiale prevăzute în anexa I la directiva menționată în cazul în care aceste lucrări fac obiectul unei reglementări care să conțină astfel de cerințe.

2 Directiva 89/106 prevede dezvoltarea specificațiilor tehnice a căror respectare conferă acestor cerințe esențiale, potrivit articolului 4 alineatul (2), o prezumție de conformitate. În temeiul articolului 4 alineatul (1) și al articolului 9 alineatul (3) din directiva menționată, aceste specificații pot fi atât standarde armonizate, adoptate în special de Comitetul European pentru Standardizare (CEN), cât și agremente tehnice europene eliberate de un organism de agrement desemnat de un stat membru.

3 Potrivit articolului 4 alineatul (2) din Directiva 89/106, marcajul „CE" atestă că produsele pentru construcții sunt conforme în special cu standardele naționale care transpun standardele armonizate și ale căror referințe au fost publicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau că sunt conforme cu un agrement tehnic european. În temeiul articolului 4 alineatul (2) și al articolului 6 alineatul (1) din Directiva 89/106, statele membre permit introducerea pe piață sau utilizarea pe teritoriul lor a produselor conforme cu dispozițiile acestei directive și care poartă marcajul „CE".

4 Potrivit articolului 7 din Directiva 89/106, standardele armonizate sunt adoptate de organismele europene de standardizare în conformitate cu mandatul primit de la Comisia Comunităților Europene și ca urmare a unui aviz emis de comitetul permanent pentru construcții prevăzut la articolul 19 din directiva menționată. Este necesar ca standardele stabilite în acest fel, luând în considerare documentele interpretative, să fie exprimate, pe cât posibil, în termeni de performanță a produselor. De îndată ce standardele au fost stabilite de organismele europene de standardizare, Comisia publică referințele acestora în Jurnalul Oficial.

5 Conform articolului 8 alineatul (2) din Directiva 89/106, agrementul tehnic european poate fi acordat în special, pe de o parte, pentru produsele pentru care nu există nici standarde armonizate, nici standarde naționale recunoscute, nici mandat de standard

european și pentru care Comisia estimează că un standard nu poate fi elaborat sau nu poate fi elaborat deocamdată și, pe de altă parte, pentru produsele care derogă, într-un mod semnificativ, de la standardele armonizate sau de la standardele naționale recunoscute.

B — *Liniile directoare privind aplicabilitatea articolului 81 CE în cazul acordurilor de cooperare orizontală*

6 Titlul 6 din Liniile directoare ale Comisiei privind aplicabilitatea articolului 81 [CE] în cazul acordurilor de cooperare orizontală (JO 2001, C 3, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 222) (denumite în continuare „liniile directoare"), referitor la acordurile de standardizare, prevede:

„6.1. Definiție

159. Acordurile de standardizare au ca obiectiv principal definirea specificațiilor tehnice sau calitative cu care trebuie să fie conforme produsele, procesele sau metodele de producție actuale sau viitoare(47). Acordurile de standardizare se pot referi la diferite aspecte, cum ar fi standardizarea diferitelor clase sau mărimi ale unui anume produs sau specificațiile tehnice pe piețe în care compatibilitatea și interoperabilitatea cu alte produse sau sisteme sunt esențiale. Condițiile de acces la o anumită marcă de calitate sau condițiile de aprobare de către un organism de reglementare pot fi, de asemenea, considerate standarde."

7 Nota de subsol 47 referitoare la punctul 159 din liniile directoare are următorul conținut:

„Standardizarea poate avea forme diferite, de la adoptarea standardelor bazate pe consens național de către organismele de standardizare europene sau naționale recunoscute, trecând prin consorții și foruri, până la acorduri între întreprinderi. Cu

toate că dreptul comunitar definește standardele într-un mod restrâns, prezentele linii directoare califică drept standarde toate acordurile, astfel cum sunt definite la punctul în cauză."

8 În ceea ce privește aplicarea normelor în materia concurenței, liniile directoare prevăd în special următoarele:

„6.3. Evaluarea în temeiul articolului 81 alineatul (1) [CE]

162. Acordurile de standardizare […] pot fi încheiate fie între întreprinderi private, sub egida organismelor publice sau a organismelor responsabile cu gestiunea unor servicii de interes economic general, cum ar fi organismele de standardizare recunoscute în temeiul Directivei 98/34/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iunie 1998 de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice (JO L 204, p. 37, Ediție specială, 13/vol. 23, p. 207)] […]. Implicarea unor asemenea organisme se supune obligațiilor statelor membre privind menținerea unei concurențe nedenaturate în Comunitate.

6.3.1. Natura acordului

6.3.1.1. Acorduri care nu intră sub incidența articolului 81 alineatul (1) [CE]

163. Atunci când participarea la stabilirea standardului este transparentă și nu face obiectul unor restricții, acordurile de standardizare, astfel cum au fost definite anterior, care nu stabilesc nicio obligație de conformitate cu standardul în cauză sau care reprezintă părți dintr-un acord mai larg de asigurare a compatibilității produselor, nu restrâng concurența. Acest principiu se aplică, în mod normal, standardelor adoptate

de către organisme de standardizare recunoscute, care se bazează pe proceduri nediscriminatorii, deschise și transparente."

Istoricul cauzei

A — *Actorii de pe piața cimentului*

9 Reclamanta, EMC Development AB, este o societate activă în domeniul experimentării continue, al dezvoltării și al exploatării comerciale a unei metode de producere a unui ciment modificat energetic. Aceasta are sediul în Luleå (Suedia).

10 Asociația europeană a cimentului (Cembureau) are sediul în Bruxelles (Belgia). Aceasta reprezenta, la data adoptării deciziei atacate, 25 de asociații naționale din sectorul cimentului și de fabrici de ciment din Europa și are ca obiect de activitate promovarea intereselor membrilor săi printr-o reprezentare activă a sectorului european al cimentului la nivel european și internațional.

11 CEN este o organizație independentă, ai cărei membri erau, la momentul adoptării deciziei atacate, organisme naționale de standardizare din 28 de state europene. Comisia Europeană nu este membru, dar acționează în cadrul acesteia în calitate de consilier, mai ales în consiliul tehnic. CEN, care încurajează armonizarea tehnică voluntară în Europa, este un organism european de standardizare recunoscut în temeiul Directivei 98/34.

B — *Standardul european al cimentului EN 197-1*

12 Standardul EN 197-1 (denumit în continuare „standardul”) a fost adoptat în aprilie 2000 de cele 19 organisme naționale de standardizare, membre la acel moment ale CEN. Standardul a fost dezvoltat de un comitet tehnic al CEN, CEN/TC 51 „Ciment și var pentru construcții” (denumit în continuare „CEN/TC 51”), pe baza mandatului M/114 acordat de Comisie și de Asociația Europeană a Liberului Schimb (AELS) în temeiul Directivei 89/106. Acest mandat definea domeniul de aplicare al standardului, enumera lista produselor care trebuiau avute în vedere și indica faptul că standardul urma, luând în considerare documentele interpretative, să fie exprimat, pe cât posibil, în termeni de performanță a produselor.

13 Standardul definește fiecare dintre cele 27 de produse de ciment comun, mai precis tipurile de ciment comune descrise ca fiind tradiționale și verificate de diferitele organisme naționale de standardizare din cadrul CEN. Aceste produse sunt apoi grupate în cinci categorii principale de ciment (de la CEM I la CEM V), în funcție de proporția în care principalele componente trebuie combinate pentru a produce aceste produse distincte într-o gamă de șase „clase de rezistență”. Fiecare categorie principală de ciment este compusă dintr-un anumit procentaj de „clinker” de ciment Portland combinat cu diverse nivele de constituenți. Această definiție cuprinde cerințe pe care componentele trebuie să le respecte și cerințe mecanice, fizice, chimice și de durabilitate ale celor 27 de produse de ciment comun și de „clase de rezistență”.

14 Tipurile de ciment conforme standardului pot obține marcajul „CE”.

C — *Produse*

15 În opinia reclamantei și a Cembureau, „adevăratul” ciment Portland corespunde produselor de ciment din categoria principală CEM I, astfel cum a fost definită de

standard. Tipurile de ciment amestecate corespund celorlalte patru categorii principale, de la CEM II la CEM V.

16 Cimentul produs de reclamantă este un ciment modificat energetic, a cărui tehnologie a fost dezvoltată în Suedia la începutul anilor 1990. Acest ciment este produs printr-o măcinare/activare extrem de intensă a cimentului Portland cu diferite materiale, precum soda, zgura de furnal sau nisipul cuarțos fin.

D — *Procedura administrativă*

17 În octombrie 2001, reclamanta a contactat Direcțiile Generale (DG) „Concurență", „Întreprinderi" și „Mediu" ale Comisiei pentru a le împărtăși preocupările sale privind standardul și sectorul cimentului european în general. Reclamanta a avut de asemenea întâlniri cu reprezentanți ai DG „Concurență".

18 La 3 ianuarie 2002, reclamanta a adresat o scrisoare membrului Comisiei responsabil de concurență, pentru a insista în vederea unei acțiuni din partea Comisiei.

19 La 12 și la 19 februarie 2002, DG „Întreprinderi" și DG „Piața internă" au informat reclamanta că standardul nu constituia o barieră normativă în calea intrării pe piața cimentului și era conform dispozițiilor Directivei 89/106.

20 Prin scrisoarea din 14 martie 2002, reclamanta a denunțat o încălcare a articolelor 81 CE și 82 CE de către producătorii europeni de ciment Portland, de către Cembureau și de către CEN.

21 La 15 martie 2002, scrisorile din 3 ianuarie și din 14 martie 2002 au fost înregistrate de Comisie drept plângeri oficiale în temeiul articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81 CE] și [82 CE] (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 3).

22 La 4 septembrie și, respectiv, la 6 septembrie 2002, CEN și Cembureau și-au prezentat observațiile cu privire la versiunea neconfidențială a plângerii reclamantei. La 10 martie 2003, reclamanta a transmis către DG „Concurență” comentariile în legătură cu observațiile prezentate de Cembureau și de CEN.

23 La 29 ianuarie 2004, Comisia a adresat reclamantei o scrisoare în temeiul articolului 6 din Regulamentul (CE) nr. 2842/98 al Comisiei din 22 decembrie 1998 privind audierea părților în anumite proceduri în conformitate cu articolele [81 CE] și [82 CE] (JO L 354, p. 18), informând-o cu privire la intenția sa de respingere a plângerii și invitând-o să își prezinte observațiile, invitație căreia reclamanta i-a dat curs prin scrisoarea din 22 martie 2004.

24 La 11 iunie 2004, reclamanta a adresat Comisiei un rezumat al procesului-verbal al întâlnirii din 8 iunie 2004 desfășurate între ea și reprezentanți ai DG „Concurență”. Reclamanta a formulat comentarii suplimentare, indicând că acestea nu aduceau atingere poziției sale viitoare în ceea ce privește toate argumentele care vor putea fi invocate. Prin scrisoarea din 24 iulie 2004, DG „Concurență” a răspuns că, potrivit normelor de procedură care reglementează soluționarea plângerilor, nu era posibil să se procedeze la un „schimb nelimitat de întrebări și de răspunsuri”.

25 Prin scrisoarea din 2 martie 2005, DG „Întreprinderi” a informat reclamanta că intenționa să modifice mandatul M/114 pentru a adăuga o „subclasă” printre tipurile de ciment comune și pentru a permite dezvoltarea de noi specificații tehnice. Prin

scrisoarea din 1 iunie 2005, DG „Întreprinderi" a indicat reclamantei că a renunțat la acest proiect, întrucât majoritatea statelor membre se opuneau acestei modificări.

26 Prin scrisoarea din 1 iulie 2005, reclamanta a solicitat membrului responsabil de concurență al Comisiei să examineze atent cerințele Directivei 89/106 în raport cu cimentul produs de aceasta.

27 Prin Decizia SG-Greffe (2005) D/205249 din 28 septembrie 2005 (denumită în continuare „decizia atacată"), Comisia a respins în mod oficial plângerea reclamantei.

E — *Obiecțiile reclamantei*

28 În plângere, reclamanta a invocat faptul că producătorii europeni de ciment Portland adoptaseră o serie de comportamente care constituiau încălcări grave ale articolelor 81 CE și 82 CE. În primul rând, producătorii respectivi ar fi constituit un cartel pentru a crea bariere la intrarea pe piața europeană a cimentului, cea mai importantă dintre bariere fiind standardul pe care l-ar fi adoptat prin intermediul Cembureau și al CEN. De asemenea, producătorii respectivi ar fi împărțit din punct de vedere geografic piața europeană a cimentului. În al doilea rând, reclamanta a susținut că aceste comportamente ale producătorilor europeni de ciment Portland, care dominau colectiv piața cimentului, încălcau și articolul 82 CE. Pentru a-și consolida poziția dominantă, acești producători au procedat la o integrare verticală prin dobândirea controlului asupra a 30-70 % dintre producătorii de beton și de agregate în cadrul Uniunii. Producătorii de ciment Portland și-ar fi utilizat poziția dominantă asupra producătorilor

de beton pentru a-i împiedica să cumpere ciment modificat energetic, amenințându-i cu întreruperea livrărilor.

Decizia atacată

29 Decizia atacată descrie în special CEN și sistemul său de adoptare a standardelor, Directiva 89/106, standardul, diferitele tipuri de ciment, dintre care cimentul Portland și cimentul modificat energetic și, în sfârșit, obiecțiile reclamantei privind încălcarea articolelor 81 CE și 82 CE. În continuare, la punctele 73-123, Comisia precizează considerentele pentru care apreciază că nu există motive suficiente pentru a da curs favorabil plângerii.

30 În primul rând, în ceea ce privește pretinsa încălcare a articolului 81 CE, Comisia începe prin a defini piața produsului și piața geografică relevantă (punctele 76-78). Piața produsului este definită ca fiind cea a cimentului gri, iar piața geografică drept o serie de piețe, axate pe diverse uzine, care se suprapun și care acoperă întreaga Europă. Pentru a concluziona că standardul nu are efect restrictiv asupra concurenței în sensul articolului 81 alineatul (1) CE (punctul 112), Comisia efectuează o examinare a acestuia în raport cu liniile directoare, în special cu punctele 162 și 163 din acestea. Comisia precizează că nu este necesar să se stabilească, în cadrul unei plângeri vizând aplicarea articolelor 81 CE și 82 CE, dacă standardul este exprimat în termeni normativi sau întemeiați pe performanță (punctul 107). Totuși, aceasta adaugă faptul că serviciile de resort ale Comisiei, și anume DG „Întreprinderi", apreciază că standardul este redactat în termeni „întemeiați în mod suficient pe performanță" (punctele 108-111). În sfârșit, Comisia examinează și înlătură celelalte argumente invocate în legătură cu existența unei înțelegeri și a unei împărțiri geografice a piețelor, întrucât reclamanta nu a menționat niciun element de fapt în susținerea alegațiilor sale (punctele 113-117).

31 În al doilea rând, referitor la pretinsa încălcare a articolului 82 CE, Comisia constată că nu este posibil să se aprecieze că producătorii europeni de ciment Portland au o poziție dominantă colectivă pe piața europeană a cimentului și, prin urmare, că articolul 82 CE nu este aplicabil (punctele 118-123).

32 Potrivit titlului D din decizia atacată, „întrucât nu există, pentru considerentele susmenționate, motive suficiente pentru a da curs plânger[ii], Comisia [o] respinge".

Procedura și concluziile părților

33 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 8 decembrie 2005, reclamanta a introdus prezenta acțiune.

34 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a cincea, căreia prezenta cauză i-a fost, așadar, atribuită.

35 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a cincea) a decis deschiderea procedurii orale. Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 6 mai 2009. În cursul acestei ședințe, reclamanta a solicitat să depună la dosar un document datat 1 martie 2005. Comisia s-a opus argumentând că documentul respectiv, a cărui dată este anterioară celei a deciziei atacate, era disponibil înainte de data introducerii prezentei acțiuni. Tribunalul a respins, din acest motiv, depunerea documentului menționat la dosar.

36 Reclamanta solicită Tribunalului:

— anularea deciziei atacate;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

37 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea cererii introductive;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

A — *Cu privire la admisibilitate*

1. *Argumentele părților*

38 În primul rând, Comisia exprimă rezerve cu privire la caracterul suficient de clar al cererii introductive și conformitatea acesteia cu articolul 44 din Regulamentul de

procedură al Tribunalului. Astfel, reclamanta ar fi prezentat pe larg dezacordul său față de constatările de fapt reținute în decizia atacată înainte de a constata „subit" încălcarea de către Comisie a articolului 81 CE și a Regulamentului (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167), fără a explica legătura dintre caracterul aparent eronat al acestor constatări și încălcarea invocată. Comisia precizează că apărarea sa are la bază ipoteza că reclamanta invocă o eroare de apreciere. În plus, Comisia subliniază dificultățile privind identificarea argumentelor juridice invocate în replică și lasă la aprecierea Tribunalului dacă acestea au nivelul de claritate impus de articolul 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură.

39 În al doilea rând, Comisia contestă reiterarea de către reclamantă a argumentelor prezentate în plângerea sa printr-o simplă trimitere, în cuprinsul cererii introductive, la plângerea menționată, atașată ca anexă.

40 În plus, Comisia contestă trimiterea făcută de reclamantă, în scopul de a susține că adoptarea standardului a fost influențată de strânsa cooperare dintre Cembureau și președintele CEN/TC 51, la corespondența atașată ca anexa 8 la cererea introductivă. Această trimitere ar fi inadmisibilă potrivit articolului 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură, întrucât reclamanta nu precizează nici pasajele, nici scrisoarea care face această dovadă.

41 În al treilea rând, obiecția formulată de reclamantă în etapa replicii potrivit căreia standardul încalcă Directiva 98/34 ar fi inadmisibilă în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură.

42 Reclamanta nu a prezentat argumente speciale în această privință, nici în replică, nici în cursul ședinței.

2. *Aprecierea Tribunalului*

43 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit articolului 44 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, cererea de sesizare a instanței trebuie să cuprindă o expunere sumară a motivelor invocate. Această mențiune trebuie să fie suficient de clară și de precisă pentru a permite pârâtului să își pregătească apărarea, iar Tribunalului să se pronunțe asupra acțiunii, dacă este cazul, fără să se bazeze pe alte informații. Cererea introductivă trebuie, prin urmare, să clarifice în ce constă motivul pe care se întemeiază acțiunea, astfel încât simpla enunțare abstractă a acestuia nu îndeplinește cerințele prevăzute de Regulamentul de procedură (Hotărârea Tribunalului din 12 ianuarie 1995, Viho/Comisia, T-102/92, Rec., p. II-17, punctul 68). Cerințe similare sunt impuse atunci când o obiecție este invocată în susținerea unui motiv (Hotărârea din 14 mai 1998, Mo och Domsjö/Comisia, T-352/94, Rec., p. II-1989, punctul 333).

44 În speță, cererea introductivă indică în mod suficient de clar faptul că prezenta acțiune are ca obiect anularea deciziei atacate prin care Comisia a respins plângerea formulată de reclamantă împotriva producătorilor de ciment Portland, a Cembureau și a CEN în legătură cu piața europeană a cimentului și cu încălcările prezumate ale articolelor 81 CE și 82 CE. Din înscrisurile reclamantei rezultă de asemenea că aceasta invocă, în acest scop, existența unor erori vădite de apreciere ale Comisiei, cu ocazia examinării plângerii, în ceea ce privește aplicabilitatea articolului 81 alineatul (1) CE în cazul standardului. În această privință, reclamanta susține că în mod eronat Comisia a concluzionat, în primul rând, că procedura de adoptare a standardului nu a fost controlată de producători de tipuri de ciment tradiționale și că această procedură a fost nediscriminatorie, deschisă și transparentă, în al doilea rând, că standardul nu are caracter obligatoriu *de facto* și, în al treilea rând, că standardul nu trebuie examinat în raport cu dispozițiile Directivei 89/106, deși Comisia ar fi trebuit să concluzioneze că standardul nu răspundea cerințelor acestei directive.

45 Trebuie apreciat că imperfecțiunile de formă identificate de Comisie (a se vedea punctul 38 de mai sus) nu ar fi suficiente pentru a determina inadmisibilitatea acțiunii din moment ce argumentația dezvoltată în cererea introductivă în susținerea obiecțiilor legate de existența unor erori vădite de apreciere ale Comisiei cu ocazia examinării plângerii în ceea ce privește aplicabilitatea a articolului 81 alineatul (1) CE în cazul standardului este suficient de clară pentru a permite Tribunalului să își exercite controlul jurisdicțional asupra legalității deciziei în litigiu, iar Comisiei să își formuleze în mod eficient apărarea (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 16 octombrie 1996, Knijff/Curtea de Conturi, T-378/94, RecFP, p. I-A-479 și II-1341, punctele 18 și 19).

46 În schimb, cererea introductivă nu cuprinde niciun alt motiv sau obiecție care să îndeplinească dispozițiile Regulamentului de procedură.

47 În primul rând, chiar dacă cererea introductivă conține o trimitere la o obiecție întemeiată pe încălcarea articolelor 28 CE și 29 CE, se impune constatarea faptului că în susținerea obiecției nu a fost formulat niciun argument și, prin urmare, trebuie declarată inadmisibilă întrucât nu îndeplinește cerințele prevăzute la articolul 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură (a se vedea punctul 43 de mai sus).

48 În al doilea rând, deși cuprinsul cererii introductive poate fi susținut și completat, cu privire la aspecte specifice, prin trimiteri la extrase din înscrisurile anexate, o trimitere globală la alte înscrisuri, chiar anexate la cererea introductivă, nu poate suplini absența elementelor esențiale ale argumentării în drept, care trebuie să figureze în cererea introductivă. În plus, nu este de competența Tribunalului să caute și să identifice în anexe motivele și argumentele care ar putea fi considerate drept temei al acțiunii, anexele având o funcție pur probatorie și instrumentală (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 14 decembrie 2005, Honeywell/Comisia, T-209/01, Rec., p. II-5527, punctul 57 și jurisprudența citată).

49 În speță, în cererea introductivă, reclamanta face o trimitere globală la punctele 49-67 din decizia atacată, reproducând obiecții pe care le-a invocat în plângere, fără a preciza punctele precise din cererea introductivă pe care dorea să le completeze prin această trimitere. Trebuie constatat că obiecțiile formulate de reclamantă menționate la punctele 64-67 din decizia atacată, care vizează un cartel și o împărțire a piețelor, nu sunt reluate în înscrisurile reclamantei. Or, potrivit jurisprudenței citate la punctul 48 de mai sus, astfel de obiecții sunt inadmisibile în măsura în care trimiterea făcută în cererea introductivă nu poate fi asociată cu obiecțiile sau cu argumentele dezvoltate în cuprinsul acesteia.

50 Pe de altă parte, pentru a demonstra că procedura de adoptare a standardului a fost discriminatorie, nedeschisă și netransparentă, reclamanta face referire la scrisoarea sa din 22 martie 2004 de răspuns la concluziile preliminare ale Comisiei, precum și la documentele prezentate în anexa 8 la cererea introductivă. Totuși, această referire privește înscrisul anexat doar la modul general și nu permite, așadar, Tribunalului să identifice obiecțiile sau argumentele la care reclamanta înțelege să facă referire. Potrivit jurisprudenței citate la punctul 48 de mai sus, astfel de obiecții sau de argumente sunt, așadar, inadmisibile.

51 În al treilea rând, referitor la obiecția întemeiată pe neconformitatea standardului cu dispozițiile Directivei 98/34, formulată pentru prima dată în etapa replicii, fără a rezulta din elemente de drept sau de fapt invocate în cursul procedurii și fără a reprezenta dezvoltarea unui motiv expus în cererea introductivă, aceasta trebuie respinsă ca inadmisibilă în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură.

52 Rezultă din argumentele care precedă că Tribunalul a fost valabil sesizat numai cu privire la obiecțiile descrise la punctul 44 de mai sus referitoare la pretinsele erori vădite de apreciere săvârșite de Comisie cu ocazia examinării plângerii în ceea ce privește aplicabilitatea articolului 81 alineatul (1) CE în cazul standardului.

53 Prin urmare, acțiunea trebuie declarată admisibilă în această limită.

B — *Cu privire la fond*

1. *Observații introductive cu privire la întinderea obligațiilor care incumbă Comisiei în cadrul examinării unei plângeri pentru încălcarea articolului 81 CE*

54 Cu titlu introductiv, părțile expun în înscrisurile lor obligațiile care incumbă Comisiei în cadrul examinării unei plângeri pentru încălcarea articolului 81 CE. În plus, acestea analizează sarcina probei și nivelul probatoriu necesar în acest context. În sfârșit, acestea analizează întinderea controlului Tribunalului în cazul unei acțiuni împotriva unei decizii de respingere a unei plângeri, precum și sarcina probei și nivelul probatoriu pretins părților în acest context.

55 Tribunalul remarcă faptul că, la finalul unei analize privind îndeosebi aplicabilitatea articolului 81 alineatul (1) CE, Comisia concluzionează în decizia atacată că, având în vedere elementele prezentate de reclamantă în procedura administrativă, mai ales ca răspuns la scrisoarea din 29 ianuarie 2004 de informare a acesteia cu privire la intenția Comisiei de respingere a plângerii, „întrucât nu există […] motive suficiente pentru a da curs plânger[ii], [aceasta] [o] respinge". Acesta este contextul în care trebuie amintit care sunt drepturile reclamantului și obligațiile Comisiei în cazul respingerii unei plângeri în care se invocă existența unei încălcări a articolului 81 CE.

56 Reclamantul are dreptul de a fi informat și de a prezenta observații cu privire la motivele respingerii plângerii sale pe care Comisia le are în vedere înainte de a adopta o decizie în acest sens. Astfel, Regulamentele nr. 17 și nr. 2842/98, înlocuite de la 1 mai 2004 cu Regulamentul nr. 1/2003 și, respectiv, cu Regulamentul (CE) nr. 773/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 privind desfășurarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor 81 [CE] și 82 [CE] (JO L 123, p. 18, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 242), conferă drepturi procedurale persoanelor care au sesizat Comisia cu o plângere în temeiul articolului 3 din Regulamentul nr. 17 (devenit articolul 7

din Regulamentul nr. 1/2003). Printre aceste drepturi figurează cele prevăzute la articolul 6 din Regulamentul nr. 2842/98 (devenit articolul 7 din Regulamentul nr. 773/2004) potrivit căruia Comisia, atunci când consideră că elementele admise nu justifică soluționarea favorabilă a plângerii, indică reclamantului motivele respingerii plângerii și îi acordă un termen pentru a prezenta eventuale observații scrise (a se vedea, referitor la Regulamentul nr. 2842/98, Hotărârea Tribunalului din 27 septembrie 2006, Haladjian Frères/Comisia, T-204/03, Rec., p. II-3779, punctul 26).

57 Cu toate acestea, nici Regulamentele nr. 17 și nr. 2842/98, nici Regulamentele nr. 1/2003 și nr. 773/2004 nu conțin dispoziții exprese privind soluționarea pe fond a unei plângeri și eventualele obligații ale Comisiei în legătură cu realizarea investigației. Referitor la acest aspect, trebuie subliniat că Comisia nu are obligația de a iniția proceduri vizând stabilirea eventualelor încălcări ale dreptului comunitar și că, printre drepturile conferite reclamanților de regulamentele menționate, nu figurează dreptul de a obține o decizie definitivă în legătură cu existența sau inexistența încălcării invocate (a se vedea, în ceea ce privește Regulamentele nr. 17 și nr. 2842/98, Hotărârea Haladjian Frères/Comisia, punctul 56 de mai sus, punctul 27 și jurisprudența citată).

58 În jurisprudență s-a admis în temeiul acestor principii că, în cazul în care nu are obligația de a se pronunța asupra existenței sau inexistenței unei încălcări, Comisia nu poate fi constrânsă să efectueze o investigație, întrucât aceasta nu ar putea avea alt obiect decât căutarea elementelor de probă privind existența sau inexistența unei încălcări pe care nu are obligația să o constate (a se vedea, în ceea ce privește Regulamentele nr. 17 și nr. 2842/98, Hotărârea Haladjian Frères/Comisia, punctul 56 de mai sus, punctul 28 și jurisprudența citată).

59 Cu toate acestea, deși Comisia nu poate fi obligată să efectueze o investigație, totuși aceasta este obligată să examineze atent elementele de fapt și de drept care i-au fost aduse la cunoștință de reclamant pentru a aprecia dacă respectivele elemente demonstrează un comportament susceptibil să denatureze concurența în cadrul pieței comune și să afecteze comerțul între statele membre (a se vedea, referitor la Regulamentul nr. 17, Hotărârea Tribunalului din 18 septembrie 1992, Automec/Comisia,

T-24/90, Rec., p. II-2223, punctul 79 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 16 decembrie 1999, Micro Leader/Comisia, T-198/98, Rec., p. II-3989, punctul 27). Pe de altă parte, întrucât singura obligație a Comisiei constă în examinarea elementelor de fapt și de drept care i-au fost aduse la cunoștință de reclamant, această instituție nu este ținută, contrar afirmațiilor reclamantei, să demonstreze că a adoptat măsuri de investigație.

60 În lumina tuturor acestor considerații, Tribunalul trebuie să verifice dacă decizia atacată cuprinde o examinare adecvată a elementelor de fapt și de drept supuse aprecierii Comisiei în cadrul procedurii administrative. În această privință, trebuie amintit că un control jurisdicțional al actelor Comisiei care implică aprecieri economice complexe, cum este cazul în materia încălcărilor articolului 81 CE, se limitează la verificarea respectării normelor de procedură și de motivare, precum și a exactității materiale a situației de fapt, a absenței unei erori vădite de apreciere și a unui abuz de drept (Hotărârile Automec/Comisia, punctul 59 de mai sus, punctul 80, și Micro Leader/Comisia, punctul 59 de mai sus, punctul 27; a se vedea Hotărârea Haladjian Frères/Comisia, punctul 56 de mai sus, punctul 30 și jurisprudența citată).

2. *Cu privire la prima și la a doua obiecție, întemeiate pe erori vădite de apreciere în ceea ce privește procedura de adoptare a standardului și, respectiv, caracterul său facultativ*

61 Astfel cum s-a arătat la punctul 30 de mai sus, Comisia a examinat plângerea, în speță, în temeiul liniilor directoare la care reclamanta făcuse de altfel referire în plângere. În particular, Comisia a examinat standardul în lumina punctelor 162 și 163 din liniile directoare. Potrivit acestor puncte, astfel cum se amintește în decizia atacată la punctele 79 și 91, standardele adoptate de organismele de standardizare, recunoscute în temeiul Directivei 98/34 potrivit unei proceduri nediscriminatorii, deschise și

transparente și a căror respectare nu este impusă, nu restrâng în principiu concurența și nu intră sub incidența articolului 81 alineatul (1) CE.

62 Trebuie amintit că Comisia poate impune orientări pentru exercitarea puterii sale de apreciere prin acte precum liniile directoare, în măsura în care aceste acte conțin norme indicative privind abordarea care trebuie urmată de această instituție și nu se îndepărtează de la prevederile tratatului (a se vedea Hotărârea Curții din 29 aprilie 2004, Grecia/Comisia, C-278/00, Rec., p. I-3997, punctul 98 și jurisprudența citată).

63 Reclamanta nu contestă că liniile directoare au ca obiect expunerea principiilor care reglementează aprecierea de către Comisie, în temeiul articolului 81 CE, a acordurilor de cooperare orizontală și, în particular, a acordurilor de standardizare.

64 În plus, Tribunalul constată că reclamanta este de acord, în cererea introductivă, cu aplicarea liniilor directoare în speță și că nu contestă că standardul a fost adoptat de CEN, organism de standardizare recunoscut în baza Directivei 98/34.

65 Prin urmare, trebuie apreciat că, dat fiind că reclamanta nu a prezentat elemente de natură să repună în discuție criteriile prevăzute la punctele 162 și 163 din liniile directoare, Comisia a putut în mod întemeiat să examineze obiecțiile reclamantei, cu precădere în raport cu punctul 163, pentru a aprecia dacă, pe de o parte, procedura de adoptare a standardului nu a fost nediscriminatorie, deschisă și transparentă și, pe de altă parte, dacă standardul avea caracter obligatoriu.

66 Decizia atacată trebuie examinată în lumina acestor considerații pentru a aprecia dacă aceasta conține erori vădite de apreciere pentru motivul că, având în vedere elementele de care a dispus, Comisia a concluzionat că standardul îndeplinea criteriile

prevăzute la punctul 163 din liniile directoare și, prin urmare, că nu încalcă articolul 81 alineatul (1) CE.

a) Cu privire la procedura de adoptare a standardului

Argumentele părților

67 În primul rând, reclamanta susține că o procedură este nediscriminatorie dacă este reprezentativă și independentă în raport cu interesele stabilite, potrivit Orientărilor generale ale CEN și ale Comitetul european de standardizare în electrotehnică (Cenelec). În această privință, reclamanta invocă influența exercitată de Cembureau în procedura de adoptare a standardului și controlul acestei proceduri efectuat de Cembureau și de președintele CEN/TC 51.

68 *Primo*, standardul ar fi fost conceput, datorită strânsei cooperări dintre Cembureau și CEN/TC 51, pentru a favoriza principalii producători de ciment de pe piață. Această analiză ar fi susținută de documentele anexate la scrisoarea reclamantei din 22 martie 2004 de răspuns la concluziile preliminare ale Comisiei. În opinia reclamantei, deși Comisia nu contestă influența exercitată de Cembureau în procedură, care ar fi fost de fapt controlată de Cembureau și de președintele CEN/TC 51, aceasta totuși a concluzionat la punctul 102 din decizia atacată că activitățile Cembureau nu au depășit limitele unei acțiuni normale de lobby. În plus, în replică, reclamanta menționează că trebuie să se stabilească dacă Cembureau deținea și întrebuința mijloacele necesare

„manipulării mandatului M/114". În această privință, reclamanta se întemeiază pe „indignarea" care ar fi fost exprimată în scrisoarea Cembureau din 26 martie 1996 adresată DG „Întreprinderi" și pe termenii lipsiți de ambiguitate ai acestei scrisori. Pe de altă parte, reclamanta citează în cuprinsul replicii un pasaj din scrisoarea unui producător olandez de ciment din 24 iulie 1997 către DG „Întreprinderi" în care se indică temeiul în baza căruia lucra CEN/TC 51. În plus, reclamanta se întemeiază pe un document care ar fi fost prezentat DG „Întreprinderi" de către Cembureau în 1996 și al cărui obiect ar fi fost să asigure ca viitorul standard să reflecte „prestandardul" ENV 197-1: 1992. Mai mult, pentru ca Tribunalul să confirme natura discriminatorie a procedurii ar fi suficientă examinarea Orientărilor interne ale CEN. În sfârșit, reclamanta reproșează Comisiei în replică faptul că a afirmat că singurele elemente pe care le-a prezentat au fost corespondența sa între 1996 și 1998 cu serviciile Comisiei, cu CEN, cu Cembureau și cu un producător de ciment olandez.

69 *Secundo*, reclamanta subliniază că președintele CEN/TC 51 ocupa un post înalt de conducere la un producător de ciment bine stabilit pe piață. Prin urmare, ar fi existat riscul unui conflict de interese, iar Comisia nu s-ar fi asigurat de imparțialitatea acestui președinte.

70 *Tertio*, în opinia reclamantei, adoptarea standardului ar fi trebuit să facă obiectul unui control mai aprofundat din partea Comisiei, întrucât procedura de adoptare a fost realizată de comitete în cadrul cărora se regăsesc organizații care acționează în favoarea membrilor lor. În plus, reclamanta invocă în replică faptul că adoptarea de către Comisie a concluziilor preliminare în ianuarie 2004 constituia în mod evident o tentativă de a închide prematur dosarul, înainte ca această instituție să îi fi comunicat documente în februarie 2004. În plus, lista documentelor examinate de Comisie în vederea prezentării concluziilor preliminare nu ar cuprinde documentele comunicate reclamantei în noiembrie 2003, fără să se fi explicat reclamantei motivul pentru care aceste documente nu au fost examinate de DG „Concurență".

71 *Quarto*, standardul ar fi discriminatoriu în măsura în care ar exclude anumite produse și s-ar întemeia pe compoziția produselor, și nu pe performanțele acestora. Din martie 1996, Cembureau ar fi convins Comisia de faptul că standardul nu se putea aplica decât tipurilor de ciment verificate și astfel standardul ar fi „o creație [a] Cembureau".

72 În al doilea rând, reclamanta susține că procedura de adoptare a standardului nu poate fi considerată transparentă.

73 *Primo*, reclamanta contestă punctul 27 din decizia atacată, potrivit căruia transparența lucrărilor CEN este asigurată prin „comitetele-oglinzi" și prin consultarea publicului în cadrul investigației publice, întrucât Comisia nu ar ține cont de „cei care nu sunt membri ai asociațiilor naționale membre ale CEN".

74 *Secundo*, în replică, reclamanta susține că există lacune în elementele de probă disponibile și că a întâmpinat dificultăți în încercarea de a obține din partea Comisiei comunicarea unui anumit număr de documente „istorice". În această privință, reclamanta se referă la cererile sale adresate Comisiei în 2003 de a i se comunica documente formulate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei (JO L 145, p. 43, Ediție specială, 01/vol. 3, p. 76). Reclamanta citează, printre altele, necomunicarea unor documente referitoare la lucrările CEN privind standardul, a unor documente care au făcut obiectul unui schimb între CEN, Cembureau și Comisie, descrise în anexa la concluziile preliminare în ianuarie 2004, sau chiar a scrisorii unui producător olandez de ciment din 27 martie 1996. În plus, cu excepția unei scrisori, singurele documente disponibile ar avea toate legătură cu partea de procedură referitoare la pregătirea informațiilor care trebuie supuse CEN în vederea întocmirii mandatelor pentru CEN.

75 *Tertio*, în replică, reclamanta susține că principiul transparenței a fost de asemenea încălcat pentru că unele organizații ar fi fost prezentate drept experți de președintele CEN/TC 51, fără să rezulte cu claritate dacă ele au făcut parte din grupul oficial de experți.

76 *Quarto*, reclamanta critică în replică existența unor grupuri ad-hoc nereglementate. Un grup ad-hoc de membri ai CEN/TC 51 s-ar fi reunit astfel în iulie 1997, fără a se cunoaște nici originea constituirii, nici motivele care au determinat constituirea sa, deși grupul respectiv ar fi avut un rol central în pregătirea documentului care s-a finalizat prin mandatarea CEN de către Comisie și care a constituit baza standardului.

77 În al treilea rând, în replică, reclamanta susține în ceea ce privește caracterul deschis al procedurii că ar fi trebuit să se dovedească de către Comisie faptul că au fost urmate procedurile aplicate de CEN ce permit părților interesate să participe la această procedură. Pe de altă parte, Comisia ar fi trebuit în special să primească accesul la documentele pertinente referitoare la programul de lucru al CEN în legătură cu mandatul M/114 și la pregătirea răspunsurilor comitetelor tehnice la mandatul M/114. Pe de altă parte, reclamanta nu ar fi fost invitată să își prezinte argumentele în fața CEN și nicio procedură nu i-ar fi permis să ia parte la discuții. În această privință, reclamanta susține că în 1997 a adresat DG „Întreprinderi" trei scrisori referitoare la proiectul privind standardul. Or, aceste scrisori, rămase fără răspuns, ar reprezenta probe incontestabile că reclamanta a fost exclusă de la procedură într-o etapă fundamentală. Reclamanta subliniază mai ales un pasaj din scrisoarea sa din 7 mai 1997.

78 Comisia contestă argumentele invocate de reclamantă.

Aprecierea Tribunalului

— Cu privire la caracterul nediscriminatoriu al procedurii

79 Reclamanta susține că procedura de adoptare a standardului a fost discriminatorie, întrucât nu a fost nici reprezentativă, nici independentă în raport cu interesele stabilite. În opinia reclamantei, procedura de adoptare a standardului a fost viciată din cauza, pe de o parte, a influenței Cembureau și, pe de altă parte, a rolului jucat de președintele CEN/TC 51 care ar fi controlat procedura menționată.

80 În primul rând, în opinia reclamantei, datorită strânsei cooperări dintre CEN/TC 51 și Cembureau, care ar fi urmărit să exercite o influență asupra CEN/TC 51 și l-ar fi controlat, standardul a fost conceput pentru a favoriza principalii producătorii de ciment de pe piață. Reclamanta se mai întemeiază, pe lângă referirea Tribunalului la anexa 8 la cererea introductivă, evocată la punctul 50 de mai sus și la care s-a oferit un răspuns, mai ales pe scrisoarea Cembureau din 26 martie 1996, ai cărei termeni, calificați de aceasta ca fiind clari, ar confirma că Cembureau a urmărit să exercite o influență asupra CEN/TC 51.

81 În această privință, din decizia atacată rezultă că la punctul 102 Comisia a apreciat că documentele prezentate de reclamantă, în special scrisoarea din 26 martie 1996, nu ar demonstra că modul de a acționa al Cembureau ar depăși activitatea normală de lobby exercitată de toate asociațiile care reunesc întreprinderile unui sector în scopul protejării și promovării intereselor membrilor lor.

82 Or, dacă reclamanta contestă această concluzie, se impune constatarea faptului că ea nu explică în ce mod demersul Cembureau din 1996 demonstrează existența unui control din partea acestei asociații în privința procedurii de adoptare a standardului

și a CEN/TC 51. Astfel cum a menționat Comisia în decizia atacată, din scrisoarea din 26 martie 1996 rezultă că Cembureau a urmărit apărarea intereselor membrilor săi atunci când s-a adresat entităților care puteau influența redactarea standardului, care erau, în speță, serviciile Comisiei de elaborare a proiectului de mandat M/114. Prin urmare, această scrisoare pe care se întemeiază reclamanta nu demonstrează săvârșirea de către Comisie a unei erori vădite de apreciere prin neconstatarea influenței exercitate de Cembureau asupra procedurii până la controlarea și vicierea acesteia. De asemenea, trebuie subliniat că reclamanta a mai comunicat Comisiei, în 1997, observațiile și rezervele sale cu privire la proiectul privind standardul, aspect admis de aceasta în replică, în care citează scrisoarea sa din 7 mai 1997 adresată DG „Întreprinderi".

83 În plus, reclamanta se întemeiază pe scrisoarea din 26 martie 1996 pentru a susține că trebuie să se stabilească dacă Cembureau deținea și întrebuința mijloacele necesare pentru a manipula mandatul M/114. Totuși, această obiecție invocată pentru prima dată în etapa replicii, fără a rezulta din elemente de drept sau de fapt sesizate în cursul procedurii și fără a reprezenta dezvoltarea unui motiv expus în cererea introductivă, este inadmisibilă în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură. În orice caz, reclamanta nu menționează că a prezentat Comisiei elemente în această privință cu ocazia examinării plângerii sale.

84 Pe de altă parte, argumentul reclamantei formulat în replică, întemeiat pe scrisoarea unui producător olandez de ciment din 24 iulie 1997 în care se indică temeiul în baza căruia lucra CEN/TC 51, trebuie înlăturat. Întrucât reclamanta se limitează la citarea unui pasaj din această scrisoare, ea nu precizează în ce mod această citare poate demonstra o eroare vădită de apreciere a Comisiei în legătură cu pretinsul control al Cembureau asupra procedurii de adoptare a standardului.

85 În plus, referitor la afirmația reclamantei privind un document prezentat DG „Întreprinderi" de către Cembureau în 1996 al cărui obiect ar fi fost să asigure ca viitorul standard să reflecte „prestandardul" ENV 197-1: 1992, fapt care ar fi determinat ca

procedura de adoptare a standardului să aibă caracter discriminatoriu, se impune constatarea faptului că reclamanta nu furnizează nici de această dată vreo explicație în susținerea argumentului său. Aceasta nu face referire la niciun pasaj din documentul menționat, nu stabilește nicio conexiune între acest document și procedura de adoptare a standardului și nu precizează în ce mod documentul citat demonstrează săvârșirea unei erori vădite de apreciere de către Comisie.

86 În sfârșit, argumentul reclamantei, potrivit căruia ar fi suficientă examinarea Orientările interne ale CEN, anexate la replică, pentru ca Tribunalul să confirme natura discriminatorie a procesului de adoptare a standardului, trebuie de asemenea înlăturat. Astfel, dat fiind că reclamanta nu indică ce puncte din Orientări invocă, această referire la anexa la replică nu permite Tribunalului să identifice argumentele la care reclamanta înțelege să facă referire. În consecință, potrivit jurisprudenței citate la punctul 48 de mai sus, astfel de obiecții sunt inadmisibile.

87 Prin urmare, deși reclamanta reproșează Comisiei în replică faptul că a afirmat că singurele elemente pe care le-a prezentat au constat în corespondența sa între 1996 și 1998 cu serviciile Comisiei, cu CEN, cu Cembureau și cu un producător de ciment olandez, se impune totuși constatarea faptului că ea nu demonstrează că a fost neglijată examinarea elementelor pertinente de către Comisie.

88 În al doilea rând, reclamanta se limitează să susțină că Comisia nu s-a asigurat de imparțialitatea președintelui CEN/TC 51, fără să invoce niciun element concret susceptibil să repună în discuție această constatare referitoare la imparțialitate. Pe de altă parte, astfel cum a remarcat în mod întemeiat Comisia la punctul 101 din decizia atacată, având în vedere regulile de desemnare a președintelui unui comitet tehnic, necontestate în vreun fel de reclamantă, nu este surprinzătoare desemnarea în calitate de președinte al CEN/TC 51 a unui angajat al unui fabricant de ciment Portland.

89 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se concluzioneze că reclamanta nu demonstrează că decizia atacată conține o eroare vădită de apreciere din cauza faptului că, la punctele 95 și 102, Comisia a apreciat că reclamanta nu a făcut dovada

existenței unei acțiuni conjugate a Cembureau și a președintelui CEN/TC 51 pentru a se asigura corespondența standardului cu produsele producătorilor de ciment Portland și excluderea produselor concurente. Reclamanta nu demonstrează nici că punctul 96 din decizia atacată, la care se respinge afirmația sa că Cembureau controla CEN/TC 51 prin președintele CEN/TC 51, conține o eroare vădită de apreciere.

90 Această concluzie nu este repusă în discuție de argumentul reclamantei potrivit căruia procedura de adoptare a standardului ar fi trebuit să facă obiectul unui control mai aprofundat din partea Comisiei, întrucât, în speță, procedura ar fi fost realizată de comitete în cadrul cărora se regăsesc organizații care acționează în interesul membrilor lor.

91 În această privință, în primul rând, trebuie subliniat că reclamanta admite că, pe de o parte, CEN este un organism de standardizare recunoscut în temeiul Directivei 98/34, al cărui regulament intern definește regulile de funcționare, și că, pe de altă parte, potrivit acestor reguli, delegațiile naționale, alcătuite din fiecare organizație națională de standardizare, pot include experți în domeniu care se regăsesc în cadrul comitetelor tehnice (punctele 26, 74, 100 și 101 din decizia atacată), fiind prevăzute garanții pentru ca decizia finală referitoare la un proiect de standardizare să fie adoptată în interesul general (punctul 27 din decizia atacată). În plus, aceasta nu invocă elemente precise care să susțină argumentul său și care să indice în ce mod situația în speță prezenta o particularitate în raport cu normele de funcționare ale CEN. Pe de altă parte, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței citate la punctul 59 de mai sus, singura obligație a Comisiei era examinarea atentă a elementelor de fapt și de drept prezentate de reclamantă. Or, aceasta din urmă nu invocă niciun element care să demonstreze neîndeplinirea de către Comisie a acestei obligații.

92 În al doilea rând, trebuie respinse susținerile reclamantei potrivit cărora, pe de o parte, Comisia a încercat să închidă prematur dosarul, prezentându-i concluziile sale

preliminare înainte de a-i comunica documente în februarie 2004, iar, pe de altă parte, documentele comunicate reclamantei în noiembrie 2003 nu figurau pe lista documentelor examinate de Comisie în vederea prezentării concluziilor preliminare. Astfel, este suficient să se constate că prezenta acțiune este îndreptată împotriva deciziei atacate, adoptată după ce reclamanta a avut posibilitatea să își formuleze, în martie 2004, observațiile cu privire la concluziile preliminare.

93 În al treilea rând, se impune constatarea faptului că argumentul reclamantei referitor la caracterul discriminatoriu al standardului, determinat de faptul că acesta ar exclude anumite produse și s-ar întemeia pe compoziția produselor, iar nu pe performanțele acestora, privește pretinsa neconformitate a acestuia cu Directiva 89/106 și, prin urmare, este inoperant în raport cu determinarea caracterului discriminatoriu al procedurii de adoptare a standardului.

— Cu privire la caracterul transparent al procedurii

94 Obiecția reclamantei potrivit căreia decizia atacată conține o eroare vădită de apreciere, deoarece Comisia conchide că procedura de adoptare a standardului a fost transparentă, trebuie respinsă.

95 În primul rând, reclamanta contestă punctul 27 din decizia atacată invocând, fără a furniza nicio explicație în susținerea obiecției sale, faptul că Comisia nu ar ține cont de „cei care nu sunt membri ai asociațiilor naționale membre ale CEN". Or, trebuie amintit că, la punctul menționat din decizia atacată, Comisia apreciază că transparența lucrărilor CEN este asigurată prin „comitetele-oglinzi" naționale, gerate de membrii naționali ai CEN, precum și prin consultarea publicului în cadrul etapei

investigației publice. Prin urmare, faptul de a nu fi membru al unei asociații naționale care face parte din CEN nu împiedică participarea în faza consultării.

96 În al doilea rând, reclamanta susține că procedura de adoptare a standardului nu poate fi considerată transparentă, atât timp cât ar exista lacune în elementele de probă disponibile și în măsura în care ar fi întâmpinat dificultăți în încercarea de a obține din partea Comisiei comunicarea unui anumit număr de documente referitoare la procedura de adoptare a standardului. Trebuie subliniat că reclamanta invocă pentru prima dată în etapa replicii aceste obiecții care vizează punctul 27 din decizia atacată, fără ca acestea să rezulte din elemente de drept sau de fapt sesizate în cursul procedurii și fără să reprezinte dezvoltarea unui motiv expus în cererea introductivă. În consecință, aceste obiecții sunt inadmisibile în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură.

97 În orice caz, argumentul reclamantei este inoperant. Astfel cum a amintit Tribunalul la punctul 59 de mai sus, singura obligație a Comisiei consta în examinarea elementelor prezentate de reclamantă în plângere. Prin urmare, reclamanta trebuie să demonstreze că s-a săvârșit o eroare vădită de apreciere atunci când Comisia a apreciat că elementele pe care le-a prezentat nu demonstrau că procedura de adoptare a standardului de către CEN fusese netransparentă. Or, pe de o parte, reclamanta invocă necomunicarea unor documente referitoare la elaborarea de către Comisie a proiectului de mandat înainte de elaborarea standardului de către CEN. Pe de altă parte, necomunicarea unor documente de către Comisie, presupunând că este dovedită, nu implică lipsa de transparență a procedurii de adoptare a standardului de către CEN.

98 În plus, în ceea ce privește susținerea referitoare la necomunicarea de către Comisie a unor documente care au făcut obiectul unui schimb între această instituție, CEN și Cembureau, și care ar fi menționate în anexa la concluziile preliminare ale Comisiei din ianuarie 2004, reclamanta nu identifică aceste documente și nu explică în ce mod

netransmiterea lor demonstrează lipsa de transparență a procedurii de adoptare a standardului de către CEN.

99 În al treilea rând, în replică, reclamanta susține că principiul transparenței a fost de asemenea încălcat întrucât unele organizații au fost prezentate drept experți de președintele CEN/TC 51, deși nu rezultă în mod clar dacă acestea au făcut parte din grupul oficial de experți. În această privință, trebuie constatat că această obiecție este inadmisibilă în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, întrucât reclamanta a invocat-o pentru prima dată în etapa replicii, fără a rezulta din elemente de drept sau de fapt sesizate în cursul procedurii și fără a reprezenta dezvoltarea unui motiv expus în cererea introductivă. În orice caz, obiecția trebuie înlăturată deoarece reclamanta nu explică în ce mod cererea președintelui CEN/TC 51, adresată Comisiei, ca anumite persoane identificate ca fiind experți în cadrul CEN să participe la o reuniune organizată în 1996 demonstrează o eroare vădită de apreciere a Comisiei.

100 În al patrulea rând, reclamanta invocă în replică lipsa de transparență a procedurii de adoptare a standardului din cauza existenței unor grupuri ad-hoc nereglementate, în special a unui grup ad-hoc de membri ai CEN/TC 51. Reclamanta susține că acest grup s-ar fi întrunit în iulie 1997 și că ar fi avut un rol central în pregătirea documentului care s-a finalizat prin mandatul M/114 dat CEN de Comisie, care s-a aflat la originea standardului. Această obiecție este totuși inadmisibilă în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, întrucât reclamanta a invocat-o pentru prima dată în etapa replicii, fără a rezulta din elemente de drept sau de fapt sesizate în cursul procedurii și fără a reprezenta dezvoltarea unui motiv expus în cererea introductivă. În orice caz, obiecția trebuie înlăturată dat fiind că reclamanta nu a furnizat nicio explicație în susținerea sa. Astfel, ea nu precizează motivele pentru care acest grup ar fi avut un rol central și nici elementele care ar fi fost prezentate în acest sens prin scrisoarea din 24 iulie 1997, cu toate că trebuie subliniat că o eventuală întrunire în iulie 1997 nu putea viza elaborarea mandatului M/114, întrucât acesta data din 28 mai 1997. Reclamanta precizează că nu a avut cunoștință dacă președintele

CEN/TC 51 a fost prezent la întrunirea acestui grup ad-hoc, fără să se poată înțelege consecința pe care reclamanta o deduce din această întrebare. În sfârșit, reclamanta nu explică conexiunea dintre aceste elemente și pretinsa lipsă de transparență de natură să vicieze procedura de adoptare a standardului de către CEN.

— Cu privire la caracterul deschis al procedurii

101 Obiecția reclamantei invocată în replică, potrivit căreia Comisia trebuie să dovedească faptul că procedurile ce garantau caracterul deschis al procedurii de adoptare a standardului au fost efectiv urmate, trebuie înlăturată.

102 Pe de o parte, referitor la argumentul potrivit căruia Comisia ar fi trebuit în special să primească accesul la documentele pertinente referitoare la programul de lucru al CEN și la pregătirea răspunsurilor comitetelor tehnice la mandatul M/114, reclamanta trebuie, potrivit jurisprudenței amintite la punctul 59 de mai sus, să demonstreze că elementele prezentate de ea nu au fost atent examinate de Comisie. În plus, acest argument nu este sprijinit, întrucât reclamanta nu indică în ce mod aceste documente, care nu sunt identificate, ar demonstra că procedura de adoptare a standardului nu a fost deschisă.

103 Pe de altă parte, obiecția potrivit căreia reclamanta nu a fost invitată să își prezinte argumentele în fața CEN și nicio procedură nu i-a permis să participe la discuții este inadmisibilă în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, întrucât reclamanta a invocat-o pentru prima dată în etapa replicii, fără a rezulta din elemente de drept sau de fapt sesizate în cursul procedurii și fără a reprezenta dezvoltarea unui motiv expus în cererea introductivă. În orice caz, reclamanta nu explică în ce mod lipsa unui răspuns din partea Comisiei la cele trei scrisori ale sale din mai și iunie 1997, dacă s-ar dovedi adevărată, precum și pasajul pe care îl citează în

scrisoarea sa din 7 mai 1997 constituie elemente care arată că procedura nu a fost deschisă și care demonstrează că reclamanta nu și-a putut comunica observațiile în fața CEN.

104 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se concluzioneze că reclamanta nu a demonstrat că decizia atacată conținea o eroare vădită de apreciere săvârșită de Comisie prin faptul că a apreciat că procedura de adoptare a standardului a fost deschisă, nediscriminatorie și transparentă. În consecință, prima obiecție trebuie respinsă.

b) Cu privire la pretinsul caracter obligatoriu al standardului

Argumentele părților

105 În primul rând, reclamanta recunoaște că standardul nu are forță juridică obligatorie. Totuși, acest aspect nu ar avea, în pofida punctului 163 din liniile directoare, vreo importanță în a stabili dacă standardul restrânge în mod nejustificat concurența sau accesul pe piață. Adevărata problemă ar fi modul de percepție al standardului pe piață și caracterul său obligatoriu *de facto*, dat fiind că un standard care este urmat într-o astfel de manieră încât ajunge să domine în mod considerabil piața ar deveni un obstacol în calea accesului pe piață, oricare ar fi celelalte căi de acces disponibile. Pentru a evalua caracterul obligatoriu al standardului, Comisia ar fi trebuit să examineze „microcosmosul" relevant. Or, în opinia reclamantei, Comisia nu a încercat să facă nici cea mai mică apreciere semnificativă a efectelor standardului, iar examinarea

efectelor standardului în decizia atacată s-a limitat la examinarea caracterului obligatoriu al acestuia.

106 *Primo*, produsele cărora le este aplicabil standardul ar domina piața relevantă a produsului, standardul ar domina piața, iar compoziția structurală a pieței produsului ar fi în așa fel încât piața s-ar întemeia pe standard. Respectarea standardului ar constitui astfel o condiție prealabilă vânzării cimentului în cantități semnificative. Contrar susținerii de la punctul 89 din decizia atacată, faptul că cimentul Portland prevalează în Europa nu ar putea reflecta pur și simplu preferințele consumatorilor.

107 *Secundo*, Comisia ar fi neglijat impactul standardului asupra normelor privind contractele de achiziții publice (punctul 88 din decizia atacată). Astfel, un producător ale cărui produse nu respectă standardul, chiar dacă poartă marcajul „CE" după procedura agrementului tehnic european, ar putea vedea produsele respective excluse de la achizițiile publice pentru simplul motiv că nu sunt conforme cu standardul. Reclamanta invocă de asemenea existența unor reglementări naționale întemeindu-se în această privință pe normele de atribuire a contractelor de achiziții publice aplicate de autoritatea suedeză responsabilă de autostrăzi, care ar reprezenta reflectarea standardului, și pe un ghid privind selecționarea cimentului publicat în Regatul Unit care derivă din standardul european comun al betonului EN 206-1: 2000. Astfel, diverse „sisteme de control în construcții" ar fi relevante pentru efectuarea unei analize în temeiul articolului 81 CE, în pofida articolului 6 alineatul (1) din Directiva 89/106. Într-un raport redactat în 2000 pentru DG „Întreprinderi", respectivele sisteme ar fi fost examinate în cinci țări pentru a identifica unde și cum funcționează în practică obstacolele. Aceste obstacole ar fi fost prezentate de Cembureau, cel puțin parțial, probabil în martie 1996, în comunicările cu Comisia. Deficiențele identificate ar rămâne, cu excepția faptului că unele standarde naționale ar fi fost înlocuite cu un standard de compoziție. Prin urmare, standardul ar fi dominant în cadrul pieței și obligatoriu *de facto* în ceea ce privește efectele sale.

108 În al doilea rând, reclamanta susține că existența altor proceduri alternative de obținere a marcajului „CE", în temeiul dispozițiilor Directivei 89/106, nu repune în discuție această constatare.

109 *Primo*, reclamanta susține că adevărata problemă nu este posibilitatea sa din punct de vedere juridic de a introduce produsele pe piață. Astfel, deși este neîndoielnic că agrementul tehnic european permite obținerea marcajului „CE" și deși toate produsele ce poartă un marcaj „CE" au un drept echivalent de introducere pe piață, fiecare dintre aceste produse nu beneficiază neapărat de un statut egal, în pofida articolului 6 din Directiva 89/106. Prin urmare, faptul că, la punctele 83-85 din decizia atacată, Comisia se întemeiază pe agrementul tehnic european pentru a concluziona că standardul nu are caracter obligatoriu ar constitui o eroare vădită de apreciere. În plus, reclamanta contestă valoarea probatorie a afirmației Comisiei potrivit căreia sute de agremente tehnice europene au fost acordate.

110 *Secundo*, procedura de obținere a agrementului tehnic european ar fi îndelungă, lentă, costisitoare și cu un rezultat incert, cu consecința că această cale de acces pe piață nu ar fi rentabilă. În această privință, reclamanta se întemeiază pe un document privind consultarea în vederea revizuirii Directivei 89/106, anexat la replică. În plus, ar fi general admis faptul că agrementul tehnic european este mai curând un mecanism complementar decât calea principală de obținere a marcajului „CE" în temeiul articolului 8 din Directiva 89/106. Prin urmare, Comisia ar fi săvârșit o eroare prin neexaminarea rentabilității altor căi de acces la standard pentru a obține marcajul „CE".

111 *Tertio*, în replică, reclamanta susține că nu există vreo garanție că produsele sale vor obține un agrement tehnic european, chiar dacă îndeplinesc exigențele esențiale prevăzute de Directiva 89/106. Astfel, nu există niciun ghid pentru produsele din ciment și, prin urmare, un agrement tehnic european ar putea fi aprobat numai în cazul în care există acordul tuturor organismelor de agrement europene interesate și al Comisiei. În plus, pentru a obține marcajul „CE" ar trebui ca produsul să primească o

atestare de conformitate. Or, sistemul de atestare a conformității nu ar fi fost specificat de Comisie pentru produse neacoperite de standard. Totuși, reclamanta precizează că nu a contestat că produsele sale puteau obține un agrement tehnic european.

112 Comisia contestă argumentele formulate de reclamantă.

Aprecierea Tribunalului

113 Trebuie subliniat mai întâi că părțile nu contestă faptul că standardul nu are caracter obligatoriu *de jure*.

— Cu privire la examinarea efectelor standardului și ale caracterului obligatoriu *de facto*

114 Reclamanta contestă decizia atacată invocând omisiunea Comisiei de a examina efectele standardului care, din cauza modului în care este perceput pe piață, ar fi devenit obligatoriu *de facto* și ar constitui astfel un obstacol în calea accesului pe piață. Or, deși reclamanta reproșează Comisiei omisiunea de a examina efectele standardului, se impune constatarea faptului că ea repetă în esență argumentele invocate în plângerea sa în legătură cu pretinsul caracter obligatoriu *de facto* al standardului și nu face decât să conteste răspunsurile date la aceste argumente la punctele 87-89 din decizia

atacată. În plus, trebuie apreciat că reclamanta nu invocă niciun element nou relevant pentru a infirma raționamentul și concluziile Comisiei.

115 În primul rând, reclamanta contestă explicația dată la punctul 89 din decizia atacată, potrivit căreia faptul că cimentul Portland este cel mai vândut în Europa reflectă doar preferințele cumpărătorilor de ciment.

116 Totuși, astfel cum Comisia a arătat în mod întemeiat, reclamanta nu prezintă niciun element pentru a demonstra că situația pe piață s-a modificat din cauza adoptării standardului.

117 Pe de altă parte, pentru a demonstra că standardul este *de facto* obligatoriu reclamanta se mulțumește să repete argumentul formulat în plângerea sa, întemeiat pe faptul că majoritatea tipurilor de ciment disponibile pe piață ar fi conforme cu standardul. În această privință, trebuie remarcat, pe de o parte, că reclamanta nu explică cum este posibil să se deducă din împrejurarea că produsele care respectă standardul reprezintă o foarte mare parte a tipurilor de ciment vândute în Europa faptul că standardul ar domina piața, care s-ar întemeia ea însăși pe standard. Pe de altă parte, reclamanta nu prezintă niciun element în sprijinul afirmației sale privind structura pieței relevante a produsului.

118 În consecință, se impune constatarea faptului că reclamanta nu a demonstrat că punctul 89 din decizia atacată conține o eroare vădită de apreciere.

119 În al doilea rând, reclamanta critică punctul 88 din decizia atacată, în care Comisia concluzionează că, deși norme referitoare la contractele de achiziții publice exclud anumite produse de ciment care poartă marcajul „CE", acestea pot fi evaluate mai curând în raport cu Directiva 89/106 decât cu normele de concurență.

120 Cu toate acestea, deși reclamanta reia argumentul invocat în plângerea sa, potrivit căruia un produs, chiar dacă poartă marcajul „CE” în urma procedurii de agrement tehnic european, poate fi exclus de la contractele de achiziții publice pentru singurul motiv al neconformității cu standardul, trebuie constatat că aceasta nu precizează de ce este eronată explicația Comisiei și de ce pretinsa excludere de pe piața unui produs în astfel de împrejurări nu ar face obiectul articolului 6 din Directiva 89/106. În această privință, trebuie amintit că articolul 6 din Directiva 89/106 coroborat cu articolul 4 alineatul (2) din aceeași directivă prevede că statele membre trebuie să autorizeze introducerea pe piață a produselor care poartă marcajul „CE” și, dintre acestea, a celor care au obținut un agrement tehnic european. În plus, reclamanta recunoaște că articolul 6 din Directiva 89/106 împiedică statele membre să instituie obstacole în calea liberei circulații a produselor care respectă dispozițiile directivei.

121 Prin urmare, se impune constatarea faptului că reclamanta nu a demonstrat că punctul 88 din decizia atacată conține o eroare vădită de apreciere.

122 Această concluzie nu este contestată prin argumentul reclamantei potrivit căruia reglementările naționale exclud produse precum cel al reclamantei, prin utilizarea unor specificații cum sunt cele care figurează în standard. În această privință, elementele prezentate de reclamantă nu sunt suficiente pentru a susține argumentul său. Astfel, aceasta se întemeiază pe dispoziții pretins aplicate de autoritatea suedeză responsabilă de autostrăzi, fără să indice natura acestor norme și fără să precizeze dispozițiile care susțin argumentul său. Pe de altă parte, ea invocă un ghid privind selecționarea betonului publicat de o asociație comercială din Regatul Unit, iar nu de o autoritate publică, fără să explice în ce mod existența și conținutul acestui ghid demonstrează că standardul este *de facto* obligatoriu. În orice caz, acest argument al reclamantei este inoperant. Chiar dacă unele reglementări naționale ar exclude produse precum cel al reclamantei, prin utilizarea de specificații cum sunt cele care figurează în standard, acesta din urmă nu ar avea caracter obligatoriu ca urmare a faptului că este adoptat de CEN. Împrejurarea că statele membre nu aplică normele instituite prin Directiva 89/106 ar putea face obiectul dispozițiilor acestei directive, astfel cum s-a constatat la

punctul 120 de mai sus, fără ca aceasta să însemne că standardul intră în domeniul de aplicare al articolului 81 alineatul (1) CE.

123 Exceptând normele menționate la punctul 122 de mai sus, reclamanta nu mai prezintă niciun exemplu precis de reglementări naționale privind standardul. În ceea ce privește raportul care ar fi fost redactat în 2000 pentru DG „Întreprinderi", trebuie subliniat că reclamanta a prezentat doar un extras de două pagini dintr-un document cu privire la care nu se cunoaște nici titlul, nici destinatarul, nici data și care nu privește standardul. Pe de altă parte, reclamanta susține că „obstacolele" identificate în acest raport au fost prezentate, cel puțin parțial, probabil în martie 1996, într-un document adresat de Cembureau Comisiei. Cu toate acestea, reclamanta nu explică în ce mod aceste documente sunt relevante pentru a demonstra caracterul obligatoriu *de facto* al standardului.

— Cu privire la existența altor soluții de acces pe piață

124 Reclamanta contestă concluzia Comisiei potrivit căreia standardul nu are caracter obligatoriu, deoarece ar exista alte căi de acces pe piață, în special procedura agrementului tehnic european. Ea nu demonstrează totuși că punctele 83-86 din decizia atacată conțin o eroare vădită de apreciere a Comisiei.

125 Trebuie subliniat mai întâi că reclamanta nu contestă punctul 82 din decizia atacată, potrivit căruia există și alte mecanisme decât conformitatea cu standardul, cum ar fi agrementul tehnic european, pentru a obține marcajul „CE" și a accede pe piață, în conformitate cu Directiva 89/106.

126 Cu toate acestea, reclamanta pretinde că, deși toate produsele ce poartă un marcaj „CE" au un drept echivalent de introducere pe piață, fiecare dintre aceste produse nu beneficiază neapărat de un statut egal. În schimb, reclamanta nu explică care sunt diferențele de statut ale diferitelor categorii de produse care poartă un marcaj „CE". Prin urmare, trebuie respinsă această obiecție ca inadmisibilă în conformitate cu jurisprudența amintită la punctul 43 de mai sus. În ipoteza în care acest argument trebuie interpretat ca având legătură cu susținerea potrivit căreia standardul domină piața, acesta a fost deja înlăturat la punctele 117 și 118 de mai sus.

127 În continuare, reclamanta nu are temei să susțină că Comisia a omis în mod greșit să stabilească dacă procedura agrementului tehnic european reprezintă o altă cale rentabilă. Trebuie amintit că, la punctul 86 din decizia atacată, Comisia răspunde acestui argument apreciind că procedura agrementului tehnic european funcționează în mod adecvat și constituie, așadar, un mod practic și eficace de a accede pe piețele europene și că reclamanta nu a furnizat nici cel mai mic detaliu sau exemplu în privința dificultăților precizate. Or, argumentul reclamantei potrivit căruia procedura nu este rentabilă nu este suficient de întemeiat pentru a infirma această concluzie. Reclamanta se bazează pe un document privind consultarea în vederea revizuirii Directivei 89/106. Totuși, acest document, care, în plus, a fost comunicat în etapa replicii, este un chestionar general, care amintește comentarii ale terților părți interesate. Prin urmare, acesta nu demonstrează caracterul nerentabil al procedurii de agrement tehnic european, cu atât mai puțin în domeniul particular al cimentului.

128 În sfârșit, în replică, reclamanta susține că procedura agrementului tehnic european ridică o serie de dificultăți în special din cauza lipsei unui ghid și al unui sistem de atestare a conformității. În ipoteza în care reclamanta înțelege să conteste însăși existența acestei proceduri pentru produsele din ciment, trebuie respinsă această obiecție ca inadmisibilă în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, fiind invocată pentru prima dată în etapa replicii, fără a rezulta din elemente de drept sau de fapt sesizate în cursul procedurii și fără a reprezenta dezvoltarea unui motiv expus în cererea introductivă. Dacă reclamanta dorește să susțină că procedura agrementului tehnic european este îndelungă, argumentul său nu este suficient de întemeiat pentru a demonstra că această cale de acces pe piață nu poate fi utilizată. În

orice caz, trebuie constatat că reclamanta indică în replică faptul că produsele sale ar putea obține un agrement tehnic european.

129 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se constate că elementele prezentate de reclamantă pentru a demonstra că standardul era *de facto* obligatoriu au fost examinate de Comisie. Prin urmare, reclamanta ignoră această analiză atunci când reproșează Comisiei că nu a examinat pretinsele efecte ale standardului. În plus, trebuie să se aprecieze că reclamanta nu a demonstrat că punctele 80-90 din decizia atacată conțin o eroare vădită de apreciere săvârșită de Comisie prin faptul că a concluzionat că standardul nu are caracter obligatoriu.

130 Prin urmare, a doua obiecție trebuie respinsă.

3. *Cu privire la cea de a treia obiecție, întemeiată pe omisiunea examinării standardului în raport cu Directiva 89/106 și a pretinsei neconformități a standardului cu această directivă*

a) Argumentele părților

131 În primul rând, reclamanta susține că o analiză a standardului în lumina articolului 81 CE implică, dincolo de liniile directoare, examinarea conformității sale cu Directiva 89/106. Dacă standardul nu îndeplinește cerințele acestei directive, aceasta ar putea astfel indica faptul că el nu respectă nici „principiile juridice fundamentale" ale Tratatului CE. Standardele care ar putea fi neconforme cu cerințele Directivei 89/106 ar avea un efect negativ asupra pieței, independent de celelalte proceduri de obținere a marcajului „CE". O astfel de analiză ar fi cu atât mai necesară în cazul în care, precum în speță, standardul profită producătorilor principali de pe piața produselor în cauză, în detrimentul întreprinderilor inovatoare. Tribunalul ar trebui să aprecieze

validitatea standardului în lumina „principiilor juridice fundamentale" ale Tratatului CE și ale Directivei 89/106 pentru a stabili dacă lipsa unei astfel de aprecieri din partea Comisiei constituie o eroare vădită de apreciere. Abordarea reclamantei nu ar fi în contradicție cu Hotărârea Tribunalului din 26 ianuarie 2005, Piau/Comisia (T-193/02, Rec., p. II-209, punctele 78 și 79).

132 În al doilea rând, standardul nu ar fi conform cu Directiva 89/106, fapt care ar fi fost recunoscut de DG „Întreprinderi", întrucât acesta ar fi trebuit să fie un „standard de performanțe" potrivit articolului 7 alineatul (2) din această directivă. Or, standardul ar fi atât un „standard de compoziție", cât și „un standard de performanțe", iar Comisiei i-ar reveni obligația de a stabili că în speță nu putea fi adoptat decât un „standard de compoziție".

133 În al treilea rând, reclamanta susține că Comisia nu contestă faptul că produsele sale sunt capabile să îndeplinească exigențele standardului în materie de performanțe. Prin urmare, dacă produsele sale îndeplinesc cerințele esențiale prevăzute de Directiva 89/106, acestea nu pot fi excluse de la standard pentru alte motive decât cele care reflectă cerințe esențiale.

134 Comisia susține că, potrivit procedurilor prevăzute de Regulamentul nr. 17, înlocuit prin Regulamentul nr. 1/2003, poate lua la cunoștință doar de plângerile privind încălcări ale articolului 81 CE și 82 CE. Întrucât o încălcare a dreptului comunitar nu constituie în mod obligatoriu o încălcare a articolului 81 CE, competențele de care beneficiază Comisia în materia dreptului concurenței nu ar putea fi utilizate pentru a examina orice obstacol în calea schimburilor. În plus, în cadrul examinării unei acțiuni în anulare, Tribunalul s-ar limita la examinarea validității actului atacat. Tribunalul nu ar putea aprecia validitatea standardului în raport cu Directiva 89/106, întrucât controlul jurisdicțional se limitează în mod necesar la normele de concurență. În orice caz, argumentele reclamantei referitoare la neconformitatea standardului cu Directiva 89/106 ar fi irelevante.

b) Aprecierea Tribunalului

135 Reclamanta susține că o analiză a standardului în temeiul articolului 81 CE presupune examinarea conformității sale cu Directiva 89/106, că examinarea ar fi trebuit efectuată de Comisie și că Tribunalul trebuie să aprecieze validitatea standardului în lumina „principiilor juridice fundamentale" ale Tratatului CE și ale Directivei 89/106.

136 În această privință, trebuie amintit că prezenta acțiune privește controlul legalității deciziei atacate, iar nu a standardului. Prin urmare, obiecția reclamantei prin care urmărește în esență obținerea unei aprecieri din partea Tribunalului referitoare la validitatea standardului în raport cu „principiile juridice fundamentale" ale Tratatului CE și ale Directivei 89/106 trebuie înlăturată ca fiind inoperantă.

137 În plus, trebuie subliniat că decizia atacată a fost adoptată de Comisie la finalul unei proceduri inițiate în urma depunerii unei plângeri în temeiul Regulamentului nr. 17. Rezultă că un control jurisdicțional al acestei decizii trebuie în mod obligatoriu să se limiteze la normele de concurență, astfel cum rezultă acestea din articolele 81 CE și 82 CE, și că, în consecință, nu se poate extinde la respectarea altor dispoziții ale Tratatului CE sau ale Directivei 89/106 (a se vedea în acest sens Ordonanța Curții din 23 februarie 2006, Piau/Comisia, C-171/05 P, punctul 58, și Hotărârea Curții din 18 iulie 2006, Meca-Medina și Majcen/Comisia, C-519/04 P, Rec., p. I-6991, punctul 58).

138 Rezultă din toate considerațiile care precedă că a treia obiecție trebuie înlăturată și că, în consecință, acțiunea trebuie respinsă în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

139 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată efectuate de Comisie, conform concluziilor acesteia din urmă.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a cincea)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) EMC Development AB suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisia Europeană.

Vilaras Prek Ciucă

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 12 mai 2010.

Semnături

Cuprins

Cadrul juridic ..... II - 1635

A — Directiva 89/106/CEE ..... II - 1635

B — Liniile directoare privind aplicabilitatea articolului 81 CE în cazul acordurilor de cooperare orizontală ..... II - 1637

Istoricul cauzei ..... II - 1639

A — Actorii de pe piața cimentului ..... II - 1639

B — Standardul european al cimentului EN 197-1 ..... II - 1640

C — Produse ..... II - 1640

D — Procedura administrativă ..... II - 1641

E — Obiecțiile reclamantei ..... II - 1643

Decizia atacată ..... II - 1644

Procedura și concluziile părților ..... II - 1645

În drept ..... II - 1646

A — Cu privire la admisibilitate ..... II - 1646

1. Argumentele părților ..... II - 1646

2. Aprecierea Tribunalului ..... II - 1648

B — Cu privire la fond ..... II - 1651

1. Observații introductive cu privire la întinderea obligațiilor care incumbă Comisiei în cadrul examinării unei plângeri pentru încălcarea articolului 81 CE ..... II - 1651

2. Cu privire la prima și la a doua obiecție, întemeiate pe erori vădite de apreciere în ceea ce privește procedura de adoptare a standardului și, respectiv, caracterul său facultativ ..... II - 1653

a) Cu privire la procedura de adoptare a standardului ..... II - 1655

Argumentele părților ..... II - 1655

Aprecierea Tribunalului ..... II - 1659

— Cu privire la caracterul nediscriminatoriu al procedurii ..... II - 1659

— Cu privire la caracterul transparent al procedurii ..... II - 1663

— Cu privire la caracterul deschis al procedurii ..... II - 1666

b) Cu privire la pretinsul caracter obligatoriu al standardului ..... II - 1667

Argumentele părților ..... II - 1667

Aprecierea Tribunalului ..... II - 1670

— Cu privire la examinarea efectelor standardului și ale caracterului obligatoriu *de facto* ..... II - 1670

— Cu privire la existența altor soluții de acces pe piață ..... II - 1673

3. Cu privire la cea de a treia obiecție, întemeiată pe omisiunea examinării standardului în raport cu Directiva 89/106 și a pretinsei neconformități a standardului cu această directivă ..... II - 1675

a) Argumentele părților ..... II - 1675

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 1677

Cu privire la cheltuielile de judecată ..... II - 1678